

Sygn. akt X Ga 402/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu X Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący SSO P. P.

Sędziowie SO I. G.

SO Artur Tomanek (spr.)

Protokolant Alicja Niedbała

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2013 r., we W.

na rozprawie

sprawy z powództwa: Przedsiębiorstwa Handlowo Produkcyjno Usługowego (...) Sp. z o.o. we W.

przeciwko: M. W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z dnia 30 sierpnia 2012 r. sygn. akt IV GC 123/10.

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie I w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 12.235, 35 złotych (dwanaście tysięcy dwieście trzydzieści pięć złotych trzydzieści pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi do dnia zapłaty:

- od kwoty 61,00 zł od dnia 16 sierpnia 2008 r.
- od kwoty 427,00 zł od dnia 19 października 2008 r.
- od kwoty 723,29 zł od dnia 12 grudnia 2008 r.
- od kwoty 606,71 zł od dnia 28 stycznia 2009 r.
- od kwoty 177,53 zł od dnia 4 marca 2009 r.
- od kwoty 175,24 zł od dnia 31 marca 2009 r.
- od kwoty 54,14 zł od dnia 24 lutego 2009 r.
- od kwoty 10,44 zł od dnia 16 maja 2009 r.
- od kwoty 10.000 zł od dnia 22 maja 2009 r.,

a w pozostałej części powództwo oddała;

2. w punkcie III w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę (...)

złoty tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddała apelację w pozostałej części;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 281,70 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt X Ga 402/12

UZASADNIENIE

Powód PHPU ' (...) sp. z o.o. domagał się od pozwanego M. W. kwoty 14.282,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż kwota 12.045 zł stanowi utracony zysk powoda i jest to szkoda powstała na skutek przedwczesnego wypowiedzenia umowy opieki serwisowo- materiałowej łączącej strony. Wypowiedzenia dokonał pozwany zleceniodawca bez ważnej przyczyny. Pozostałe roszczenia objęte pozwem wynikały z faktur VAT załączonych do pozwu, a wystawionych w związku z usługami wykonywanymi przez powoda na rzecz pozwanego w zakresie serwisu urządzeń kserograficznych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu. Co do roszczenia odszkodowawczego pozwany zarzucił, iż powód nienależycie wykonywał usługi serwisowe, czynności pracowników powoda cechowały się niefachowością, stosowano nieoryginalne części. Odnośnie roszczeń wynikających z faktur VAT nr (...), pozwany wskazał, że naprawy nimi objęte nie dotyczyły koparki opisanej w umowie, lecz innych urządzeń, pozwany nie podpisywał protokołów naprawy, zaś naprawy zostały wykonane w siedzibie innej firmy. Odnośnie faktury nr (...) pozwany podał, iż nie uznał jej, gdyż obejmowała ona okres po wypowiedzeniu umowy.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo (pkt I.), poza częścią odsetek ustawowych (pkt II.) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3132 zł tytułem, zwrotu kosztów procesu (pkt III.).

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 18 maja 2007r. strony zawarły umowę opieki serwisowo-materiałowej nr 4/05/2007/s na okres 36 miesięcy lub do czasu przekroczenia żywotności urządzenia wynoszącej 2 000 000 kopii A4. Przedmiotem umowy był serwis w systemie „koszt za kopie” nowej koparki K. M. (...). Wyłączenie upoważnionym do wykonywania serwisu był powód. Strony ustaliły zryczałtowany koszt jednej kopii w § 2 pkt 5 i 6 umowy – k. 11, różnicując koszt za kopie czarno białe (b-w) i kolorowe. Pozwany był zobligowany podawać powodowi stan licznika. Zapłata za wykonane usługi była obliczana wg następującego algorytmu: zryczałtowany koszt wykonania kopii określony w § 2 pkt 5 i 6 umowy x ilość kopii (wg zapisów licznika) .

Powyższe urządzenia zostało sprzedane przez powoda firmie leasingowej , która oddała je w leasing pozwanemu. Powód kalkulując cenę sprzedaży nowego urządzenia uwzględnił przyszłe dochody z serwisu, których podstawą miała być umowa z pozwanym na opiekę serwisowo- materiałową zawarta na okres 3 latach. W związku z powyższą umową powód obniżył cenę sprzedaży maszyny. Powód wykonywał na bieżąco serwis ww. urządzenia w okresie obowiązywania umowy opieki serwisowo-materiałowej. Pozwany nie zgłaszał żadnych skarg co do wykonywanego serwisu. Powód zwracał pozwanemu uwagę, iż warunki w pomieszczeniu – przyziemiu, w którym była maszyna, są nieodpowiednie z uwagi na wilgoć. Ponadto wskazywano pozwanemu, iż nie może używać papieru o grubości większej, niż przewidział to producent urządzenia.

Oprócz ww. urządzenia powód serwisował także u pozwanego inną maszynę w oparciu o odrębną umowę stron zawartą także w systemie „koszt za kopie”. Ta druga umowa była realizowana przez strony do kwietnia 2009r. Powód wystawiał na rzecz pozwanego faktury VAT w związku ze swoimi usługami w ramach tej umowy serwisowej. Ostatnią fakturę z niej wynikającą powód wystawił w maju 2009. Ponadto na zlecenie pozwanego powód dwukrotnie wykonał usługę co do maszyny nie objętej serwisem, za co wystawił w dniu 31.07.2008r. i 26.09.2008r. faktury nr (...). Wszystkie faktury powód wysłał do pozwanego. W fakturach wskazywano nazwę usługi , cenę i termin zapłaty.

Pismem z dnia 27 listopada 2008r. pozwany oświadczył, iż wypowiedzi umowę serwisową K. (...). W piśmie nie podano żadnego uzasadnienia.

Pozwany podawał powodowi stan licznika do października 2008r. Od listopada 2008r. zaniechał tej czynności. Stan licznika kopiarki w październiku 2008r. wynosił: czarno-białe kopie – 25 898, kolorowe kopie - 113 845.

Na poczet faktury nr (...) powód otrzymał częściową wpłatę w kwocie 1.500 zł, do zapłaty pozostała kwota 723,29 zł.

W dniu 14.05.2009r. pozwany otrzymał od powoda wezwanie do zapłaty należności z tyt. ww. faktur oraz odszkodowania za utracone korzyści w kwocie 12 046,73 zł . Wezwanie ponowne skierowano do pozwanego w dniu 26.10.2009r.

W odpowiedzi na wezwanie pełnomocnik pozwanego w piśmie z dnia 25.11.2009r. wskazał, iż z tytułu faktur objętych pkt. 1 i 2 wezwania (tj. nr (...) i (...)) powodowi nie przysługuje żadne roszczenie, gdyż serwis podjął wprawdzie próby naprawy, ale nie odniosły one żadnego skutku i usterki nie zostały usunięte. Faktura nr (...) została natomiast uregulowana zgodnie z jej treścią. Co do żądania w pkt. 9 dotyczącym odszkodowania, pełnomocnik pozwanego zarzucił, iż jest ono bezpodstawne.

Po wypowiedzeniu umowy opieki serwisowo-materiałowej nr 4/05/2007/s pozwany nadal używał kserokopiarki. Pozwany miał problemy z wykonywaniem wydruków na tej maszynie. Po upływie roku od wypowiedzenia umowy w okresie od 18 listopada 2009r. do 16 grudnia 2009r. firma (...) czterokrotnie przeprowadzała serwis kserokopiarki u pozwanego .

Stan licznika kopiarki na dzień 30.11.2009r. wynosił: czarno-białe kopie – 60 994, kolorowe kopie - 153 015 .

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że załączone do pozwu faktury VAT oraz wiarygodne zeznania strony powodowej były podstawą do ustalenia przez Sąd, iż powód świadczył na rzecz pozwanego usługi, których dotyczyły objęte fakturami wynagrodzenie. Zarówno S. Z., jak i J. P. (członkowie zarządu powoda) dokładnie wyjaśnili, z jakiego tytułu pozwany był obciążany należnościami z faktur. Wskazali, iż część z nich wynikała z drugiej umowy serwisowej, która łączyła strony. Pozwany przyznał, iż taka umowa była zawarta z powodem, oprócz umowy opieki serwisowo-materiałowej nr 4/05/2007/s. Pozwany jednak nie potrafił sobie przypomnieć w czasie zeznań, czy księgował te faktury. Część z powyższych należności pozwany kwestionował wskazując, iż nie wynika z nich, czego one dotyczą. Co do protokołów przeglądu, dotyczących dwóch spornych faktur (k. 14 i 16), zarzucał on, że podpisał je jego ojciec, który pracuje w innej firmie, a nie jest zatrudniony u pozwanego i nie był przez niego upoważniony do podpisywania takich protokołów.

Sąd Rejonowy nie dał wiary zeznaniom pozwanego co do faktu, iż nie były wykonywane na jego rzecz usługi objęte spornymi fakturami. Przeczyły temu nie tylko zeznania S. Z. jak i J. P., ale także treść pisma pełnomocnika pozwanego z 25.11.2009r. będąca odpowiedzią na wezwanie do zapłaty z dnia 26.10.2009r.. W odpowiedzi na wezwanie pełnomocnik precyzyjnie odnosi się do poszczególnych pozycji z wezwania , kwestionując spośród spornych faktur tylko trzy. Co do faktur nr (...) (k. 13 i 15), w piśmie tym zarzucono, iż serwis podjął próby naprawy, ale usterki nie zostały usunięte. Stwierdzenie to stoi w sprzeczności z twierdzeniami pozwanego, iż ww. faktury go nie dotyczą, a protokoły podpisał jego ojciec nie działający w ramach firmy pozwanego. W tej sytuacji Sąd Rejonowy dał wiarę zeznaniom powoda i uznał, iż powód wykonał na zlecenie pozwanego usługi naprawy urządzeń objęte fakturami nr (...). Podkreślić należy, iż poza pismem stanowiącym odpowiedź na wezwanie do zapłaty, a datowanym po ponad roku od czasu wykonania usług objętych fakturami nr (...), brak jest jakiegokolwiek dowodu na to, aby rzeczywiście powód wykonał swoje świadczenie nienależycie. Ponadto kwestia prawidłowości naprawy mogłaby stanowić o ewentualnych roszczeniach odszkodowawczych pozwanego, jednakże skoro naprawa została przeprowadzona i zatwierdzona protokołem, to pozwany nie ma podstaw, aby odmówić zapłaty wynagrodzenia będącego ustalonym przez strony ekwiwalentem za spełnione świadczenie w zakresie wykonanej naprawy (art. 353 i 354 § 1 kc).

W powołanej wyżej odpowiedzi pełnomocnika pozwanego zawarto także stwierdzenie, iż faktura nr (...) została uregulowana zgodnie z jej treścią. Z dowodów zgromadzonych w sprawie, wynika, iż na poczet tej faktury wpłacono jedynie kwotę 1.500 zł, a zatem pozostała część w kwocie 723,29 zł nadal jest wymagalna. Faktura ta pochodzi z okresu przed wypowiedzeniem umowy dokonany przez pozwanego z dniem 27.11.2008r. S. Z. potwierdził w swoich zeznaniach (k. 191), iż dotyczy ona odpłatności za kopie wykonane w październiku 2008r. Tym samym nie był – w ocenie Sądu Rejonowego -uzasadniony zarzut pozwanego, iż sporna kwota 723,29 zł dotyczy okresu po wypowiedzeniu umowy.

Co do pozostałych faktur, to zarówno z zeznań powoda jak i pozwanego wynikało, iż oprócz umowy opieki serwisowo-materiałowej nr 4/05/2007/s, strony łączyła także druga umowa serwisowa, która była realizowana odpłatnie. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do podważenia wiarygodności zeznań powoda w osobach S. Z. jak i J. P. dotyczących zasadności wystawienia pozostałych faktur objętych żądaniem pozwu. Należy jeszcze raz przywołać odpowiedź na wezwanie do zapłaty z dnia 25.11.2009r., w którym pełnomocnik pozwanego nie zakwestionował żadnej innej faktur poza pozycjami 1, 2 i 3. Gdyby rzeczywiście faktury dotyczyły nieistniejących świadczeń pełnomocnik pozwanego bez wątplenia poruszyłby tę kwestię w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty. Podobnie w odpowiedzi na pozew, pozwany nie podniósł żadnych zarzutów co do pozostałych faktur odnosząc się jedynie do faktur nr (...) (k. 47).

Analiza zawartej między stronami umowy opieki serwisowo-materiałowej nr 4/05/2007/s prowadzi do wniosku, iż strony zawarły umowę o świadczenie usług w rozumieniu art. 750 k.c. Przedmiotem umowy były usługi w szerokim tego słowa znaczeniu polegające na zapewnieniu serwisu, przeszkoleniu personelu, przyjmowaniu zgłoszeń awarii, zapewnieniu materiałów eksploatacyjnych, zapewnieniu urządzenia zastępczego, oceny warunków pracy. Powód w ramach tej umowy zobowiązał się do starannego wykonania określonych czynności w celu umożliwienia pozwanemu prawidłowego korzystania z koparki K. (...).

Z zeznań stron wynika, iż łączyła je także druga umowa o serwis dotycząca innego urządzenia, w związku z którą były wystawiane faktury objęte żądaniem pozwu. Zgodnie z art. 750 k.c., do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Art. 735 § 1 k.c. stanowi, że jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy zasądził w wyroku należności wynikające ze spornych faktur wraz z odsetkami ustawowymi za okres opóźnienia w zapłacie (art. 481 k.c.) liczony przy uwzględnieniu terminów płatności.

Sąd Rejonowy uznał, że na uwzględnienie zasługuje również roszczenie z tytułu utraconych korzyści w kwocie 12 046, 73 zł zasługuje na uwzględnienie.

Umowa opieki serwisowo-materiałowej nr 4/05/2007/s została zawarta w dniu 18.05.2007r. na okres 36 miesięcy czyli do 18.05.2010r. W wiarygodny i przekonujący sposób strona powodowa wyjaśniła w zeznaniach, iż zawarcie tej umowy miało wpływ na obniżenie ceny sprzedaży koparki, którą pozwany przyjął w leasing. Z uwagi na współpracę stron powód miał rozeznanie co do ilości kopii wykonywanych przez pozwanego i mógł skalkulować zysk przy założeniu, że umowa będzie wiązać strony przez 3 lata.

W dniu 27.11.2008r., a zatem po upływie niespełna 19 miesięcy pozwany bez podania jakiegokolwiek przyczyny wypowiedział umowę opieki serwisowo-materiałowej nr 4/05/2007/s. W ocenie Sądu rejonowego, w toku procesu pozwany nie udowodnił, aby wypowiedzenie nastąpiło z ważnego powodu. Zeznania powołanych świadków co do nieprawidłowego działania urządzenia dotyczyły okresu już po wypowiedzeniu umowy. J. Ś. (1) zeznała, iż zaglądała do lokalu, gdzie znajdowała się koparka od około sierpnia 2009r. Świadek M. C. (1) był pierwszy raz w tym lokalu na początku zimy w 2009r. Świadek R. G.- serwisant z K. (...) pierwszy raz był u pozwanego w listopadzie 2009r. Zeznania tych świadków nie dały podstawy do ustalenia, że wypowiedzenie w listopadzie 2008r. nastąpiło z ważnego powodu, tj. z uwagi na nieprawidłowe działanie koparki wywołane nieprawidłowym serwisem powoda. Pozwany w zeznaniach wymieniał wiele zarzutów co do jakości usług powoda w ramach serwisu. Jednakże stało to w sprzeczności z jego

wyjaśnieniem, iż w piśmie wypowiadającym umowę nie podał przyczyny, gdyż liczył na możliwość dalszej współpracy z powodem. Jeżeli serwis był tak zły jak opisywał to pozwany, to trudno zrozumieć, dlaczego pozwany chciał dalszej współpracy z powodem.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy dał wiarę logicznym i spójnym zeznaniom osób reprezentujących powoda, iż serwis był wykonywany należycie. Zdaniem tego Sądu, gdyby rzeczywiście przyczyną wypowiedzenia umowy był nienależyty serwis, to niewątpliwie znalazłoby to odzwierciedlenie w korespondencji stron, a przynajmniej w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy. W świetle całego materiału zgromadzonego w sprawie nie miał Sąd podstaw do uznania, iż zeznania powoda dotyczące należytego wykonywania opieki serwisowo-materiałowej nie polegają na prawdzie.

W konsekwencji, mając na uwadze regulacje zawarte w art. 746 § 1 k.c. i 361 k.c., Sąd Rejonowy uznał, iż co do zasady roszczenie odszkodowawcze powoda z tytułu utraconych korzyści tj. wynagrodzenia, które powód by uzyskał, gdyby umowa była nadal realizowana, powstałe na skutek wypowiedzenia umowy bez ważnego powodu, zasługuje na uwzględnienie. Powód w szczegółowy sposób przedstawił w pozwie i kolejnym piśmie procesowym z 21.12.2010r. sposób wyliczenia odszkodowania i wniósł na tą okoliczność o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Pozwany ogólnikowo zarzucał brak udowodnienia wysokości szkody i nie ustosunkował się, mimo wezwania Sądu, do twierdzenia powoda, iż koszt jednostkowy jednej kopii wynosi 1 grosz.

W celu zweryfikowania wysokości odszkodowania Sąd Rejonowy poszukiwał osoby lub instytucji, która wykonałaby opinię w tej sprawie. Strony nie składały żadnych wniosków co do liczby biegłych lub ich wyboru. Z uwagi na fakt, iż Sąd nie znalazł żadnego biegłego o kwalifikacjach umożliwiających sporządzenie opinii w niniejszej sprawie dowód z opinii biegłego zawniostkowany przez powoda został pominięty. W tej sytuacji w celu rozstrzygnięcia sprawy Sąd Rejonowy zastosował przepis art. 322 k.p.c. Skoro bowiem na skutek działania pozwanego powód utracił spodziewane zyski, to mając do dyspozycji materiał dowodowy zgromadzony na chwilę zamknięcia rozprawy, Sąd winien ustalić ostateczną wysokość szkody. Temu celowi służy art. 322 k.p.c., który zezwala sądowi na zasądzenie odszkodowania w wysokości ustalonej przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy. Sąd nie może, mając wątpliwości, jaka ma być ostateczna wysokość odszkodowania, oddalić w całości powództwo

Sąd Rejonowy wziął pod uwagę, iż strony miały się rozliczać w systemie „koszt za kopie”. Stan licznika kopiarki ustalony na październik 2008r., czyli do czasu, gdy pozwany ujawniał stan licznika powodowi zgodnie z umową, a kopiarka była serwisowana przez powoda, wynosił odpowiednio czarno-białe kopie – 25 898, kolorowe kopie - 113 845. Miał też Sąd na uwadze, iż okres przez który umowa wiązała strony, gdyby nie dokonano jej wypowiedzenia wynosił 17 i pół miesiąca, a czas przez który umowa była wykonywana to 18 i pół miesiąca. Dzieląc kopie czarno- białe 25 898 przez 18,5 otrzymujemy rezultat 1.400 kopii czarno-białych miesięcznie w cenie 0,045 zł netto za sztukę, czyli 63 zł miesięcznie przychodu powoda. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia twierdzenia powoda, iż koszt jednostkowy jednej kopii wynosił 1 grosz. Przy przyjęciu tego kosztu kwotę przychodu 63 zł należy pomniejszyć o 14 zł, co daje 49 zł dochodu miesięcznie. Po odliczeniu podatku dochodowego w wysokości 19%, miesięczny zysk powoda kształtuje się na poziomie 39,69 zł. Po pomnożeniu przez okres, w którym umowa byłaby realizowana, czyli 17,5 rezultat wynosi 694,58 zł utraconego zysku z tytułu kopii czarno-białych.

Analogiczne wyliczenia Sąd Rejonowy przeprowadził dla kopii kolorowych przyjmując stawkę za 1 kopię w kwocie wynikającej z umowy 0,23 zł dla nakładu (...) i więcej kopii. Skoro do października 2008r. sporządzono 113.845 kopii kolorowych to po podzieleniu przez 18,5 daje to wynik 6.154 kopii kolorowych miesięcznie. $6.154 \times 0,23 \text{ zł} = 1.415,42 \text{ zł}$ (przychód). Koszt 1 grosz $\times 6.154 = 61,54$. $1.415,42 \text{ zł} - 61,54 \text{ zł} = 1.353,88 \text{ zł}$ (dochód miesięczny). Po odjęciu 19% podatku dochodowego (257,24 zł) zysk miesięczny wynosi 1.096,64 zł za kopie kolorowe. Po przemnożeniu przez 17,5 rezultat wynosi 19.191,20 zł utraconego zysku z tytułu kopii kolorowych. Suma 19.191,20 zł i 694,58 zł to 19.885,78 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż roszczenie zapłaty 12.046,73 zł z tytułu utraconego zysku wynikające z przedwczesnego rozwiązania umowy bez ważnego powodu zasługuje na uwzględnienie.

Od powyższego orzeczenia pozwany złożył apelację, zaskarżając je w części, tj. do kwoty 13.558,79 zł. Orzeczeniu temu zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 746 §1 k.c. w zw. z art. 361 k.c., polegające na przyjęciu, iż szkoda w postaci utraconych korzyści jest tożsama z hipotetycznym przychodem, jaki powód by osiągnął, gdyby mu umowy nie wypowiedziano, oraz na hipotetycznym a sprzecznym z dowodami przyjęciu, iż przez pozostałe miesiące pozwany drukowałby taką samą ilość kopii, jak w okresie obowiązywania umowy;

2) naruszenie prawa procesowego, a mianowicie:

a) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów i dokonaniu wbrew zebranemu materiałowi dowodowemu błędnych ustaleń faktycznych:

- że wypowiedzenie przez pozwanego stronie powodowej umowy serwisowej nastąpiło bez ważnego powodu, kiedy fakt istnienia ważnego powodu i utraty przez pozwanego zaufania wobec powoda wynika wprost z zeznań świadków J. Ś., M. C., R. G. oraz niepodważonych zeznań pozwanego a nadto próbek jakości drukowanych kopii,
- że w związku z zawartą umową serwisową powód sprzedał przedmiotową kopiarkę firmie leasingowej, która oddała je pozwanemu w leasing za obniżoną cenę w sytuacji, kiedy takie powiązanie nie wynika ani z umowy serwisowej z dnia 18.05.2007 r., ani z innych dokumentów,
- uznaniu, przy braku po temu jakichkolwiek dopuszczonych w sprawie dowodów, że powodowi przysługują wobec pozwanego roszczenia z faktur wystawianych za świadczenie usług serwisowych z umowy, na którą powołuje się w pozwie, za okres po wypowiedzeniu umowy, t.j. w okresie od stycznia do maja 2009 r.,
- ustaleniu, że dochodzone pozwem kwoty 61 zł oraz 427 zł wynikające odpowiednio z faktur nr (...) są roszczeniami wobec pozwanego wynikającymi z umowy serwisowej, kiedy z treści faktur wynika wprost, iż dotyczą innych maszyn, a z podpisów na protokołach naprawy wynika, iż dokonane zostały na rzecz innego podmiotu, a mianowicie B. B. (...);

b) art. 322 k.p.c. poprzez zastosowanie tego przepisu w sytuacji, kiedy nie zachodziły przesłanki jego zastosowania.

Wskazując powyższe zarzuty, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa co do kwoty 13.558,79 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego zasługuje jedynie na częściowe uwzględnienie.

Sąd odwoławczy akceptuje ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy. Ustalenia te zostały wyprowadzone w sposób logiczny z przeprowadzonych przez ten Sąd dowodów.

Sąd Rejonowy przyjął prawidłowo, że powód nie wykazał istnienia ważnego powodu (art. 746 § 2 k.c.) wypowiedzenia umowy o świadczenie usług z 18.5.2007 r. W tym zakresie prawidłowa jest dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zeznań świadków J. Ś., M. C. i R. G., którzy odnosili się swoje uwagi o wadliwym działaniu kserokopiarki do okresu po rozwiązaniu umowy (2009 r.), kiedy to powód nie wykonywał już obowiązków umownych. Nieudokumentowane jest stwierdzenie apelującego, że świadkowie ci odnosili się w swoich zeznaniach „wprost do twierdzeń pozwu”; niezależnie od tego podkreślić należy, że z pozwu wynika, iż umowa została wypowiedziana (rozwiązana) przez pozwanego w dniu 27.11.2008 r., w związku z czym w późniejszym okresie powód nie świadczył w jej zakresie usług serwisowych na rzecz pozwanego. Apelujący nie wyjaśnił również, jakie znaczenie ma okoliczność, iż wymienieni świadkowie byli przesłuchani przez Sąd działający w składzie innym niż przy wydaniu wyroku. Pozwany nie wykazał też, iż złożone przez niego odbitki (próbki kopii) zostały wykonane przy zastosowaniu spornej kserokopiarki w okresie realizowania

umowy łączącej strony. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na zeznania świadka R. G., który wskazał, że nie jest w stanie stwierdzić, czy wykonywał on sporne wydruki, które „można wykonać w każdym urzędzeniu” (karta 191 akt). Nie bez znaczenia dla oceny istnienia ważnego powodu wypowiedzenia umowy jest również i to, że pozwany nie wskazał w piśmie wypowiadającym umowę żadnej przyczyny złożenia oświadczenia woli tej treści. W świetle całokształtu materiału dowodowego przesłuchanie pozwanego nie może być zatem uznane za wystarczający dowód istnienia takich przyczyn tym bardziej, iż druga strona procesu przeczyła okolicznościom podanym przez pozwanego.

Sąd Rejonowy mógł również, w granicach zasady swobodnej oceny dowodów, powziąć na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalenie, że powód sprzedał firmie leasingowej urządzenie będące przedmiotem umowy z 18.5.2007 r. (sam pozwany przyznał, że użytkował przedmiotowe urządzenie w ramach leasingu – k. 191), zaś zawarcie tej umowy, przewidującej określony mechanizm wynagradzania powoda z tytułu jej wykonywania, wpłynęło na skalkulowanie przez niego niższej ceny sprzedaży urządzenia oraz algorytmu wynagrodzenia na podstawie umowy z 18.5.2007 r. Dodać należy wszakże, że ustalenie to nie miało zasadniczego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Skoro pozwany nie wykazał ważnego powodu wypowiedzenia umowy, to ponosił on - co do zasady - odpowiedzialność za szkodę, która wystąpiła po stronie powoda, po myśli przepisu art. 746 § 2 k.c. Odnosząc się do wysokości tej szkody, nie jest trafny zarzut bezpodstawnego zastosowania przez Sąd Rejonowy przepisu art. 322 k.c. W realiach niniejszej sprawy nie było wątpliwości, że po stronie powoda wystąpiła szkoda w związku z wypowiedzeniem umowy przez pozwanego, zaś w świetle zgromadzonego materiału dowodowego utrudnione było udowodnienie wysokości tej szkody. Sytuacja taka wyczerpała przesłanki określone w art. 322 k.p.c., co znajduje potwierdzenie w stanowisku SN wyrażonym w wyroku z 2.3.2012 r., II CSK 362/11, przytoczonym przez Sąd Rejonowy. Sąd ten pominął na rozprawie w dniu 30.8.2012 r. (k. 212) dowód z opinii biegłego na okoliczność wyliczenia wysokości korzyści utraconych przez powoda, wskazując że przeprowadzenie tego dowodu stało się niemożliwe. Pełnomocnik pozwanego, obecny na powyższej rozprawie, nie zwrócił uwagi na uchybienie przez Sąd Rejonowy w tym zakresie przepisom procesowym, w związku z czym pozwany utracił on prawo powoływania się na takie uchybienie w toku dalszego postępowania (art. 162 k.p.c.).

Sąd odwoławczy podzielił natomiast częściowo zarzuty pozwanego co do podstaw ustalenia odszkodowania należnego powodowi. Skoro odszkodowanie to miało obejmować zysk utracony przez powoda w okresie, przez który umowa (zawarta na czas określony) miała trwać, tj. w okresie następującym po dacie jej rozwiązania (wypowiedzenia), to podstawą ustalenia utraconego zysku powoda powinna być faktyczna ilość kopii wytworzonych przy użyciu kserokopiarki w tym okresie, nie zaś ilość kopii wytworzona w okresie wcześniejszym. W okresie między październikiem 2008 r. a 30.11.2009 r. ilość ta wynosiła średnio (...) miesięcznie w przypadku kopii kolorowych, zaś średnio 2700 w przypadku wydruków czarno-białych, co wynika z odjęcia stanu wynikającego z licznika na dzień 30.11.2009 r. od stanu na październik 2008 r. oraz podzielenia uzyskanych wielkości przez ilość miesięcy (13).

Wynagrodzenie powoda za 1 miesiąc, ustalone na podstawie algorytmu określonego w § 3.II. ust. 9 umowy wynosiłoby zatem w przypadku kopii kolorowych 662,86 zł ($3013 \text{ zł} \times 0,23 - 3013 \text{ zł} \times 0,01$), zaś po odjęciu 19% tytułem podatku dochodowego od osób fizycznych zysk powoda wyniósłby 536,91 zł za 1 miesiąc, co stanowi 9395 zł w okresie 17,5 miesiąca, pozostałym do umownie określonego terminu rozwiązania umowy. Z kolei w odniesieniu do kopii czarno-białych wynagrodzenie powoda za 1 miesiąc, ustalone na podstawie algorytmu określonego w § 3.II. ust. 9 umowy wynosiłoby 94,50 zł ($2700 \text{ zł} \times 0,045 - 2700 \text{ zł} \times 0,01$), zaś po odjęciu 19% tytułem podatku dochodowego od osób fizycznych zysk powoda wyniósłby 76,54 zł za 1 miesiąc, co stanowi 1339,45 zł w okresie 17,5 miesiąca, pozostałym do umownie określonego terminu rozwiązania umowy.

W sumie zatem utracony zysk powoda, obliczony według powyższej metody wyniósłby ok. 10734 zł (9395 zł + 1339,45 zł). Określając utracony przez powoda zysk, należy jednak mieć na uwadze, że w razie dalszego wykonywania umowy ponosiłby on określone koszty jej wykonywania, do których zaliczyć należy wydatki na przejazd serwisantów oraz koszty administracyjne. Poniesienie przez powoda innych kosztów wykonywania umowy nie zostało wykazane, mając w szczególności na uwadze wyjaśnienia powoda, zgodnie z którym zatrudniał on wyłącznie stałych pracowników, których obowiązki obejmowały również serwisowanie sprzętu pozwanego w ramach umowy z 18.5.2007

r. Uwzględniając powyższe, Sąd odwoławczy określił, na podstawie art. 322 k.p.c., sumę utraconego zysku powoda z tytułu dalszego wykonywania umowy - stanowiącego jednocześnie kwotę należnego powodowi odszkodowania – w wysokości 10.000 zł.

Dodać należy, że nieuzasadnione są zastrzeżenia pozwanego odnośnie do ustalenia przez Sąd Rejonowy ryczałtowego kosztu wykonania jednej kopii, o którym jest mowa w § 3.II. ust. 9 umowy, w wysokości 1 grosza. W tym zakresie należy przywołać, z jednej strony, sformułowane wyżej uwagi co do pominięcia przez Sąd Rejonowy dowodu z opinii biegłego. Z drugiej zaś strony stwierdzić należy, że pozwany nie wykazał ani nawet nie uprawdopodobnił, aby przedmiotowy koszt miał być niższy niż 1 grosz. Na pozwanym spoczywał zaś ciężar wykazania wysokości tego kosztu, skoro pomniejszał on przychód powoda, stanowiący podstawę do ustalenia jego dochodu, przekładającego się na wysokość odszkodowania. Z faktu takiego wywodzone mogły być zatem korzystne dla pozwanego skutki prawne (art. 6 k.c.).

Sąd odwoławczy podzielił natomiast w pełni stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie odnoszącym się do żądania zapłaty łącznej kwoty 2235,35 zł z tytułu należności powoda za wykonywanie usług, objętych fakturami dołączonymi do pozwu. Sąd Rejonowy zauważył trafnie, że pełnomocnik działający w imieniu pozwanego przed procesem nie kwestionował (w wyniku wezwania powoda) istnienia pomiędzy stronami w powyższym zakresie stosunku umownego ani wykonywania przez powoda w tym zakresie usług na rzecz pozwanego (pismo – k. 31), a tylko podważał - w ograniczonym zakresie – skuteczność wykonanych napraw (co mogło ewentualnie skutkować zarzutem potrącenia roszczenia odszkodowawczego, który nie został jednak sformułowany w toku procesu). Powyższe ustalenia korespondują z treścią protokołów przeglądu (wykonania usługi). Fakt podpisania tych protokołów przez ojca pozwanego oraz zbieżność danych objętych tymi protokołami z treścią faktur wystawionych przez powoda wskazuje, że powyższe usługi zostały wykonane przez powoda na rzecz pozwanego, zaś bez istotnego znaczenia jest pieczęć innego podmiotu znajdująca się na jednym z powyższych protokołów (k. 16). Pozwany nie wykazał, iż jego ojciec poświadczył wykonanie usługi w imieniu takiego podmiotu; wykazanie takiej okoliczności byłoby konieczne z uwagi na fakt, że przeprowadzone dowody stworzyły co najmniej domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), iż usługi te były świadczone przez powoda w ramach stosunku prawnego z pozwanym. Należy zauważyć, że zarówno strona powodowa, jak i pozwany potwierdzili fakt serwisowania przez powoda drugiej maszyny pozwanego (innej niż kserokopiarka objęta umową z 18.5.2007 r.) Wskazane wyżej okoliczności, w połączeniu z treścią przedprocesowego pisma pełnomocnika pozwanego, w których nie kwestionował on faktu wykonywania przez powoda na rzecz pozwanego usług objętych spornymi fakturami, przekonują, że w powyższym zakresie istniały pomiędzy stronami stosunki umowne, na podstawie których pozwany świadczył na rzecz pozwanego usługi (art. 750 k.c.), z tytułu których powstały należności objęte żądaniem pozwu. Reasumując, Sąd Rejonowy nie przekroczył granic wyznaczonych przez zasadę swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.), uwzględniając powództwo w zakresie kwoty 2235,35 zł

Z przedstawionych wyżej powodów należało zmienić na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. wyrok Sądu Rejonowego w tym zakresie, iż oddalono powództwo powyżej kwoty 12235,35 zł (10.000 zł + 2235,35 zł), mając na względzie oddalenie żądania odszkodowawczego powoda w zakresie wykraczającym poza kwotę 10.000 zł (pkt II. sentencji wyroku).

Z uwagi na powyższe, koszty procesu w pierwszej instancji należało stosunkowo rozdzielić, mając na względzie, że powód utrzymał się ostatecznie ze swoim roszczeniem w 85 % (12235,35 zł z dochodzonej w pozwie kwoty 14282,08 zł). Koszty procesu należne na rzecz powoda wyniosły 2662,20 zł (85 % z kwoty kosztów poniesionych w wysokości 3132 zł), zaś koszty należne na rzecz pozwanego - 376,69 zł (15 % z kwoty kosztów poniesionych w wysokości 2511,27 zł). Różnicę między tymi kwotami, wynoszącą w przybliżeniu 2285 zł, zasądzono na rzecz powoda w punkcie I. ppkt 2 sentencji niniejszego wyroku, zmieniając w ten sposób orzeczenie zamieszczone w punkcie III. wyroku Sądu Rejonowego (art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 100 zd. 1. k.p.c.).

Stosunkowemu rozdzieleniu podlegały również koszty postępowania apelacyjnego. Koszty postępowania apelacyjnego poniesione przez pozwanego wyniosły należne na rzecz powoda wyniosły 1878 zł (opłata od apelacji – 678 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 1200 zł, należne na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.9.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie [...]), zaś powód nie poniósł

żadnych kosztów postępowania apelacyjnego, nie złożył bowiem w tym postępowaniu żądania zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Tym samym zasądzono na rzecz pozwanego w punkcie III. wyroku tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 281,70 zł, co stanowi 15 % z kwoty 1878 zł (art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 zd. 1. k.p.c.).